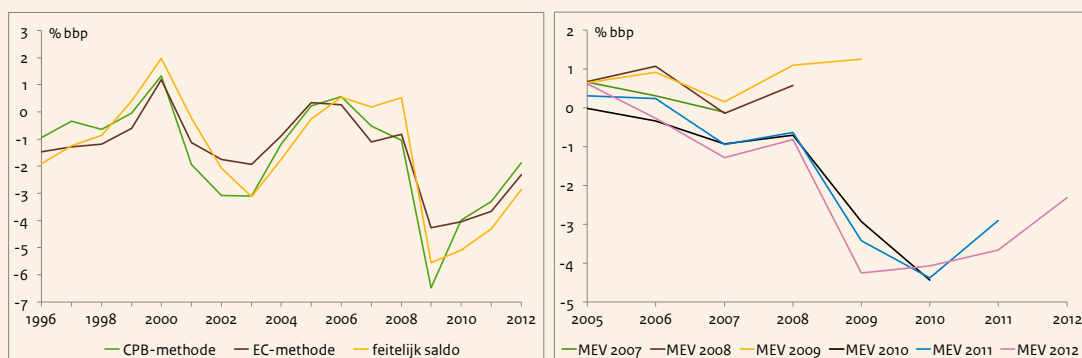

Structureel EMU-saldo: veel gebruikt maar veranderlijk

Het tekort op de overheidsbegroting sloeg in 2009 om van een bescheiden plusje (0,5% bbp) naar een dikke min (-5,6% bbp). Inmiddels tekent zich weer een verbetering af, tot naar verwachting -2,9% bbp in 2012. In hoeverre is deze dynamiek toe te schrijven aan de ontwikkeling van de conjunctuur, aan beleid of aan incidentele factoren? Om hierop enig zicht te krijgen is ruim tien jaar geleden het structurele EMU-saldo in zwang gekomen. De toevoeging 'structureel' geeft aan dat het EMU-saldo gecorrigeerd is voor de invloed van conjuncturele ontwikkelingen, die worden berekend als de budgetelasticiteit (0,55 voor Nederland) maal de output gap (feitelijke productie afgezet tegen de potentiële productie; zie ook kader in hoofdstuk 3) (a). Zowel het CPB als de Europese Commissie heeft een eigen methode ontwikkeld om het structurele saldo te berekenen. In de linkerfiguur is te zien dat voor beide methoden geldt dat de verbetering van het feitelijke EMU-saldo in 2012 niet of nauwelijks aan de ontwikkeling van de output gap kan worden toegeschreven.

Structureel EMU-saldo

Het feit dat er meerdere methoden zijn om de conjuncturele component van het EMU-saldo te bepalen, geeft al aan dat het structurele EMU-saldo geen meetbare grootheid is. Met het beschikbaar komen van nieuwe realisaties en het aanpassen van de ramingen van economische groei voor de prognosejaren blijkt ook de inschatting van de output gap in meerdere of mindere mate te veranderen. In de rechterfiguur is voor een aantal recente prognoses weergegeven wat het effect van dergelijke bijstellingen is op het verloop van het structurele EMU-saldo. De dynamiek blijft redelijk hetzelfde, tenzij de groeiraming fors wordt herzien zoals voor 2009. Tevens blijkt dat het *niveau* wel verandert, ook met terugwerkende kracht voor het verleden (b). Bij de beoordeling van de overheidsfinanciën is het daarom belangrijk om te beseffen dat het structurele EMU-saldo zelf vrij onzeker is, maar dat de richting waarin dit saldo zich ontwikkelt wel redelijk betrouwbaar is. Dat komt echter mede doordat wordt uitgegaan van een constante budgetelasticiteit. In werkelijkheid kan de gevoeligheid van met name de belastinginkomsten het ene jaar groter zijn dan het andere jaar. De onzekerheid over het 'echte' structurele EMU-saldo is dus nog groter dan de figuren illustreren. Deze methode kan daarom niet meer dan een globale indicatie geven over het effect van de conjunctuur op het EMU-saldo. Het naast elkaar bestaan van twee verschillende methoden voor één begrip is lastig en verwarrend. Daarom heeft het CPB besloten om voor het structurele EMU-saldo alleen nog maar de EC-methode te publiceren. Deze methode is namelijk verplicht voor onder meer de beoordeling van het stabiliteitsprogramma van de EC (c).

- Bij de CPB-methode wordt een vertraging gehanteerd van driekwart jaar tussen de output gap en het EMU-saldo. In 2009 lijkt de vertraging korter te zijn geweest. Daarnaast wordt ook gecorrigeerd voor bijzondere incidentele eenmalige uitgaven en inkomsten in specifieke jaren, zoals de UMTS-opbrengst in 2000 en de EU-korting in 2007-2009..
- In een nog te verschijnen achtergronddocument wordt uitvoeriger ingegaan op de gevoeligheid van de ramingen voor berekening van het structurele EMU-saldo.
- Voor interne analyses zal de CPB-methode voor het structurele saldo wel blijven bestaan.